A°. 1918. N°. 61.

PUBLICATIE-BLAD.

PUBLICATIE *van den 30sten September 1918, waarbij wordt afgekondigd het Koninklijk besluit van 6 Juli 1918, No. 72, houdende wijziging van de rechterlijke macht en van de rechtspleging in burgerlijke en strafzaken in de kolonie* Curaçao.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

Van wege de Koningin den last ontvangen hebbende tot afkondiging van onderstaand Koninklijk besluit :

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 8 Mei 1918, 10de Afdeeling, N°. 3;

Gelet op de artikelen 48 en 138 van het Reglement op het beleid der Regeering van de kolonie *Curaçao*;

Den Raad van State gehoord (advies van 18n. Juni 1918, N°. 19);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 4 Juli 1918, 10de Afdeeling, N°. 32;

Hebben goedgevonden en verstaan :

Vast te stellen de navolgende bepalingen tot wijziging van de rechterlijke macht en van de rechtspleging in burgerlijke en strafzaken in de kolonie *Curaçao*.

§ I.

Artikel 1.

Het bij Ons besluit van den 22n. Mei 1914, N°. 84 (P. B. N°. 35) vastgestelde Reglement op de inrichting en samenstelling van de Rechterlijke Macht in de kolonie *Curaçao* ondergaat de navolgende wijzigingen :

I. Art. 2 wordt gelezen als volgt :
Rechtsmacht in burgerlijke en strafzaken wordt uitgeoefend door kantongerechten en het hof van justitie, behoudens de gevallen, waarin voor de rechtsmacht in strafzaken een andere rechter is aangewezen.

II. Artikel 4 wordt gelezen als volgt :
Het openbaar ministerie bij het kantongerecht wordt op het eiland *Curaçao* door den advocaat-generaal en op de overige eilanden door de daartoe aangewezen ambtenaren uitgeoefend.

III. Artikel 6 wordt gelezen als volgt :
Het openbaar ministerie bij het hof is verplicht, wanneer het aan het hof voorkomt, dat de vervolging van strafbare feiten behoort ingesteld of voortgezet te worden, aan het bevel van dat college te voldoen om verslag te geven en de daartoe betrekkelijke stukken over te leggen.
Het is, behoudens de bepalingen bij het Wetboek van Strafvordering voor de kolonie *Curaçao*, verplicht om, op bevel van dat college, te vervolgen of te doen vervolgen.

IV. Het tweede lid van artikel 7 wordt gelezen als volgt :
De leden-plaatsvervangers van het hof van justitie en de advocaat-generaal moeten den ouderdom van vijfentwintig, de overige door den Gouverneur benoemde leden van de rechterlijke macht dien van een en twintig jaren bereikt hebben.

V. In artikel 8 vervalt de zinsnede :

Aan de griffiers bij de raden van justitie en aan die bij de kantongerechten kunnen echter de functiën van notaris worden opgedragen.

VI. Artikel 10, eerste lid, wordt vervangen door de navolgende bepalingen :

Bloedverwanten of aangehuwden, tot den derden graad ingesloten, mogen tegelijk geene ambtsbetrekkingen in of bij het hof van justitie of bij hetzelfde kantongerecht bekleeden. Ten aanzien van kantongerechten kan hiervan worden afgeweken voorzooveel de betrekking van griffier betreft, ingeval hare waarneming is of wordt opgedragen aan een persoon, die eene andere betrekking bekleedt, welke hij te zamen met het griffiersambt heeft te vervullen.

Ingeval van opkomende zwagerschap na de benoeming, legt hij, door wiens huwelijk de zwagerschap ontstaat, zijn ambt neder. Door den Gouverneur kan echter in dat geval ontheffing worden verleend.

De zwagerschap houdt op door het overlijden der vrouw, die haar veroorzaakte.

In artikel 10, laatste lid, wordt in plaats van: ,,hetzelfde rechterlijk college'' gelezen: ,,het hof van justitie''.

VII. Aan artikel 11 wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

Indien van twee rechterlijke bedieningen eene als bijkomende bediening aan de andere verbonden is, wordt volstaan met den eed of de belofte bij de aanvaarding der bediening, waaraan de uitoefening der bijkomende bediening verknocht is.

VIII. Artikel 13 wordt gelezen als volgt:

De president van het hof van justitie is bevoegd ambtshalve of op de vordering van het openbaar ministerie, aan de leden, de plaatsvervangers, den griffier en den substituut-griffier van het hof, zoomede aan de plaatsvervangers van de kantonrechters, die de waardigheid van hun ambt of hunne ambtsbezigheden verwaarloozen, na hen te hebben gehoord, de noodige waarschuwing te doen.

IX. In artikel 14 wordt in plaats van: ,,De bezoldigde leden van de rechterlijke macht hebben'' gelezen: ,,Be-

houdens het bepaalde bij artikel 31 hebben de bezoldigde leden van de rechterlijke macht".

X. In artikel 15, eerste lid, vervallen de woorden: „buiten den vacantietijd, en de leden der vacantiekamer ook gedurende dien tijd".

Aan dit lid wordt een nieuwe zinsnede toegevoegd, luidende:

Deze bepaling is niet van toepassing op de dienstreizen van de leden van het hof, die belast zijn met de betrekking van kantonrechter.

XI. De artikelen 16 en 17 vervallen.

XII. In artikel 18 wordt in plaats van: „presidenten der rechterlijke colleges worden" gelezen: „president van het hof van justitie wordt" en vervallen de woorden: „dier colleges".

XIII. Artikel 19, tweede lid, wordt gelezen als volgt:

Zoo noodig wordt het openbaar ministerie bij het kantongerecht waargenomen door daartoe door den Gouverneur bevoegd verklaarde ambtenaren en bij verhindering of ontstentenis van dezen, door een kantonrechter-plaatsvervanger op het betrokken eiland, naar rang van benoeming.

Artikel 19, derde lid, vervalt.

XIV. In artikel 20, eerste lid, wordt in plaats van: „Bij verhindering of ontstentenis van den griffier van het hof van justitie" gelezen: „Zoo noodig wordt de griffier van het hof van justitie vervangen door den substituut-griffier, en, bij verhindering of ontstentenis van dezen,".

Artikel 20, tweede lid, wordt gelezen als volgt:

Bij verhindering of ontstentenis van den ambtenaar, die als griffier van het kantongerecht optreedt, worden zijne ambtsverrichtingen waargenomen door een ingezetene, gelijke vereischten bezittende, door den kantonrechter te benoemen tot wederopzeggings toe en te beëedigen.

XV. Artikel 21, tweede lid, wordt gelezen als volgt:

De president van het hof van justitie is bevoegd om, indien hij het voor de behandeling eener zaak noodig acht, een of meer leden boven het bepaalde getal als bijzittende leden aan te wijzigen.

XVI. Artikel 22 vervalt.

XVII. In artikel 23 wordt in plaats van: ,,of hare praktizijns'' gelezen: ,, , hare gemachtigden of raadslieden''.

XVIII. In artikel 27, eerste lid, en in artikel 28, eerste lid, wordt in plaats van: ,,De rechterlijke colleges en'' telkens gelezen: ,,Het hof van justitie en de rechterlijke''.

XIX. In artikel 29, 2º wordt in plaats van: ,,de rechterlijke colleges en'' gelezen: ,,het hof van justitie en de''.

Artikel 29, 3º vervalt.

Artikel 29, 4º en 5º worden onderscheidenlijk artikel 29, 3º en 4º

XX. Artikel 30 wordt gelezen als volgt:

Er zijn twee kantongerechten: één op de Benedenwindsche eilanden en één op Bovenwindsche eilanden.

Het rechtsgebied van het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden strekt zich uit over de eilanden *Curaçao*, *Aruba* en *Bonaire* met hunne onderhoorigheden.

Het rechtsgebied van het kantongerecht op de Bovenwindsche eilanden strekt zich uit over de eilanden *St. Martin*, *St. Eustatius* en *Saba* met hunne onderhoorigheden.

XXI. Artikel 31 wordt gelezen als volgt:

De betrekking van rechter in elk der twee kantongerechten wordt, op aanwijzing van den Gouverneur of, met diens machtiging, door den president, voor telkens ten hoogste één jaar, bij beurten door de leden van het hof van justitie waargenomen.

Er zijn op elk eiland ten minste twee plaatsvervangers van den kantonrechter van wiens rechtsgebied het betrokken eiland deel uitmaakt. Zij zijn slechts bevoegd op het eiland, waar zij gevestigd zijn, als zoodanig op te treden.

Als plaatsvervangers van den kantonrechter treden op het eiland *Curaçao* de niet met de waarneming van de betrekking van rechter in het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden belaste leden van het hof van justitie, en bij verhindering of ontstentenis van dezen, de leden-plaatsvervangers op.

Als griffier van het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden treedt de griffier of de substituut-

griffier van het hof van justitie, en als griffier van het kantongerecht op de Bovenwindsche eilanden een daartoe aangewezen ambtenaar op.

De griffiers zijn verplicht naar vermogen en kosteloos aan de belanghebbenden al de inlichtingen te verschaffen, welke zij voor het aanhangig maken en de behandeling van hunne zaken bij de kantongerechten behoeven.

XXII. Artikel 32 wordt gelezen als volgt:

De zittingsplaatsen van den rechter in het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden zijn onderscheidenlijk *Curaçao*, *Aruba* en *Bonaire*; die van den rechter in het kantongerecht op de Bovenwindsche eilanden onderscheidenlijk *St. Martin*, *St. Eustatius* en *Saba*.

Voor de aanwijzing van de zittingsplaats waar eene zaak aanhangig gemaakt of een verzoek ingediend moet worden, wordt ieder eiland als het rechtsgebied van een afzonderlijk kantongerecht beschouwd.

XXIII. Artikel 33 wordt gelezen als volgt:

De kantonrechters nemen, behoudens hooger beroep, kennis van alle burgerlijke zaken, waarvan de berechting niet aan een anderen rechter is opgedragen.

XXIV. De artikelen 34 en 35 vervallen.

XXV. Artikel 36, tweede lid, wordt gelezen als volgt:

De kantonrechter is verplicht aan die opdracht te voldoen.

XXVI. Artikel 37 wordt gelezen als volgt:

De kantonrechters vonnissen over alle strafbare feiten, waarvan de kennisneming niet aan een anderen rechter is opgedragen.

Over de burgerlijke vordering tot vergoeding van kosten en schade, mits honderd en vijftig gulden niet te boven gaande, ingesteld door de beleedigde partij, die zich in het geding over de strafzaak heeft gevoegd, doen de kantonrechters gelijktijdig met de strafzaak uitspraak.

Hunne vonnissen zijn aan hooger beroep onderworpen, met uitzondering van het geval, dat op het feit geen andere straf is gesteld dan geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

XXVII. Na artikel 37 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 38.

Binnen het rechtsgebied van het kantongerecht op de Bovenwindsche eilanden geschiedt de behandeling van zaken, als bedoeld in artikel 46, eerste lid, in raadkamer en op de terechtzitting door den kantonrechter en twee plaatsvervangers als bijzittende leden, welke laatsten ook tot het geven der beschikkingen en vonnissen medewerken.

De in het vorig lid bedoelde beschikkingen en vonnissen zijn aan hooger beroep onderworpen overeenkomstig de voorschriften van het Wetboek van Strafvordering voor de kolonie *Curaçao*.

XXVIII. Het opschrift „2. Over de raden van justitie." benevens de artikelen 38, 39, 40 en 41 vervallen.

XXIX. In plaats van het opschrift: „3. Van het hof van justitie" wordt gelezen: „2. Van het hof van justitie".

XXX. In artikel 42, tweede lid, wordt in plaats van: „twee leden" gelezen: „vier leden" en in plaats van: „en een griffier" gelezen: „een griffier en een substituut-griffier".

XXXI. In artikel 43, eerste lid, wordt in plaats van: „niet aan een anderen rechter is" gelezen: „bij algemeene verordening uitdrukkelijk aan het hof wordt".

In artikel 43, tweede lid, vervallen de woorden: „die tot de bevoegdheid der kantonrechters behoort,".

XXXII. In artikel 44 vervallen de woorden: „op request".

XXXIII. In artikel 45, eerste lid, vervallen de woorden: „en tot de bevoegdheid van den kantonrechter behooren,".

Artikel 45, tweede lid, vervalt.

XXXIV. Artikel 46, eerste lid, wordt gelezen als volgt:

Behoudens het bepaalde bij artikel 38 vonnist het hof van justitie in strafzaken in eersten aanleg:

1º over alle misdrijven, waarop de straffe des doods is gesteld,

2º over andere misdrijven bij samenloop met een

misdrijf, waarop de straffe des doods is gesteld,

3º bij mededaderschap of medeplichtigheid in zaken, welke voor een of meer der daders of medeplichtigen in eersten aanleg tot de kennisneming van het hof behooren.

XXXV. In artikel 47 vervallen de woorden: „of de raden van justitie".

XXXVI. Artikel 48 wordt gelezen als volgt:

Het hof van justitie neemt kennis van alle jurisdictiegeschillen ontstaan tusschen kantongerechten onderling.

XXXVII. Aan artikel 49 wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

De leden, die in eersten aanleg van eene zaak kennis hebben genomen, mogen aan de behandeling van die zaak door het hof van justitie geen deel nemen.

XXXVIII. In artikel 50 wordt in plaats van: „en den griffier" gelezen: „den griffier en den substituutgriffier".

§ II.

Van de rechtspleging in burgerlijke zaken.

EERSTE AFDEELING.

Van de wijze van procedeeren in eersten aanleg.

Artikel 2.

Voor zoover de bepalingen betreffende de wijze van procedeeren in burgerlijke zaken in eersten aanleg in de onderscheidene algemeene verordeningen voorkomende, vereenigbaar zijn met de voorschriften van dit besluit, worden zij, voor wat aangaat de bij dit besluit niet geregelde onderwerpen, van toepassing verklaard op het rechtsgeding bij de kantongerechten, met dien verstande evenwel, dat het openbaar ministerie bij het kantongerecht niet op de terechtzitting tegenwoordig is en niet gehoord wordt.

Artikel 3.

1. Elke rechtsingang voor het kantongerecht, waaromtrent

bij deze afdeeling geene uitzondering is gemaakt, vangt aan met een verzoekschrift door den eischer, of diens, overeenkomstig artikel 21 daartoe gemachtigde, onderteekend, ingediend aan den bevoegden kantonrechter, die daarmede handelt als in deze afdeeling is voorgeschreven.

2. Wanneer de eischer niet kan schrijven, kan hij zijne vordering mondeling voordragen aan den kantonrechter, die haar in geschrift brengt of doet brengen. Deze bevoegdheid tot mondelinge voordracht geldt niet voor den gemachtigde.

3. Incidenten worden schriftelijk of mondeling ter terechtzitting aangebracht.

Artikel 4.

1. Het verzoekschrift, of het ingevolge artikel 3, tweede lid, opgemaakte geschrift moet inhouden:

1º de namen en woonplaatsen van den eischer en van den gedaagde, alsmede, indien het verzoek door een gemachtigde wordt gedaan, van dien gemachtigde;

2º eene aanduiding van het onderwerp der vordering en datgene wat gevorderd wordt.

2. De akte van volmacht moet bij het verzoekschrift, indien het door een gemachtigde is onderteekend, worden overgelegd.

Artikel 5.

1. Verzoekschriften, welke niet aan de bij het vorig artikel gestelde eischen voldoen of waarbij de volmacht niet is overgelegd, worden aan den eischer in persoon of aan diens gemachtigde met mondelinge of schriftelijke opgave van redenen ter verbetering of aanvulling dan wel ter bijvoeging van de volmacht teruggegeven of gezonden en in afwachting daarvan niet aangeteekend in het register bedoeld in artikel 18.

2. De mondelinge voordracht wordt eerst in geschrift gebracht, wanneer de eischer de gegevens heeft verstrekt om aan de in het vorig artikel gestelde vereischten te voldoen.

3. Terugzending bij met redenen omkleede beschikking heeft plaats, en de in het eerste lid bedoelde aanteekening wordt achterwege gelaten, wanneer het verzoekschrift bij een anderen kantonrechter had moeten worden ingediend.

4. Indien de vordering mondeling is ingediend, kan, in het bij het vorig lid bedoelde geval, de kantonrechter het in geschrift brengen daarvan bij met redenen omkleede beschikking weigeren.

5. Van de beschikkingen, in de twee voorgaande leden bedoeld, is hooger beroep toegelaten.

6. De krachtens het derde en vierde lid genomen beschikkingen en de daarop gevallen beslissingen in hooger beroep worden aangeteekend in het register bedoeld in artikel 18.

Artikel 6.

1. Van de vordering houdt de griffier onverwijld aanteekening in het register bedoeld in artikel 18. Ten dage waarop die aanteekening heeft plaats gehad, wordt de vordering geacht ingesteld te zijn.
2. De kantonrechter bepaalt daarna den dag en het uur, waarop de zaak voor het kantongerecht zal dienen en doet partijen oproepen, teneinde alsdan te verschijnen, vergezeld van de getuigen, die zij wenschen te doen hooren en met medebrenging van de bewijsstukken, waarvan zij zich willen bedienen.
3. Bij de oproeping van den verweerder wordt hem tevens een afschrift der vordering uitgereikt met aanzegging dat hij daarop desverkiezende vóór of op den rechtsdag bij door hem of door zijn gemachtigde onderteekende schriftuur kan antwoorden.
4. Van de in het tweede lid van dit artikel bedoelde beschikking wordt aanteekening gehouden in het daar vermelde register, alsmede op de minuut der vordering.

Artikel 7.

In zaken, waarin eene onmiddellijke beslissing wenschelijk en mogelijk is, kan de kantonrechter op het daartoe strekkend mondeling verzoek van den eischer, wanneer de gedaagde vrijwillig is verschenen, onmiddellijk tot de behandeling en beslissing overgaan.

Artikel 8.

Bij de bepaling van den rechtsdag houdt de kantonrechter rekening met den afstand tusschen woon- of verblijfplaats van partijen en de plaats, waar het kantongerecht zitting houdt, en mag, behalve in spoedeischende gevallen, bij de beschikking als zoodanig te vermelden, de tijd, welke tusschen de oproeping van partijen en den rechtsdag verloopen moet, op niet minder dan drie vrije dagen worden gesteld.

Artikel 9.

1. Alle oproepingen, aanzeggingen, beteekeningen en in

het algemeen alle exploiten, welke voor den geregelden gang der zaak noodig zijn en aan het eindvonnis voorafgaan, geschieden door tusschenkomst en op last van den kantonrechter door een tot het doen van exploiten bevoegden persoon.

2. Geene oproepingen, aanzeggingen of beteekeningen behoeven te geschieden aan hen, die blijkens het procesverbaal der zaak ter terechtzitting, waarop de desbetreffende uitspraken of beschikkingen genomen zijn, in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig waren.

Artikel 10.

Bij afwezigheid, belet of ontstentenis van bevoegde deurwaarders kan de kantonrechter een geschikt en vertrouwd persoon aanwijzen tot het verrichten van de vereischte werkzaamheden, daaronder begrepen die welke na elk eindvonnis noodig zijn.

Artikel 11.

1. Wanneer een exploit, een getuigenverhoor of eene andere rechtshandeling moet geschieden buiten het rechtsgebied van den kantonrechter, die van de zaak kennis neemt, roept hij daartoe de tusschenkomst in van zijn ambtgenoot, binnen wiens gebied de handeling moet verricht worden. Moet die handeling binnen het rechtsgebied van den kantonrechter geschieden, doch op een ander eiland, dan dat waarop hij zich bevindt, dan is hij bevoegd de tusschenkomst van den kantonrechter-plaatsvervanger op het betrokken eiland in te roepen.

2. Hij, wiens tusschenkomst is ingeroepen, geeft aan die opdracht gevolg en stelt den rechter van wien de opdracht uitging zoo spoedig mogelijk met zijne verrichting of bevinding in kennis.

Artikel 12.

Indien de gedaagde, nadat hem de oproeping, in artikel 6 bedoeld, is beteekend, ophoudt woonplaats of werkelijke verblijfplaats te hebben op het eiland, waar de kantonrechter zitting houdt, zonder aldaar voor de verdere behandeling der zaak woonplaats te hebben gekozen, worden alle verdere voor hem bestemde exploiten aangeplakt aan de hoofddeur van de gehoorzaal des rechters en zal een tweede afschrift, naar gelang van bovengenoemde woon- of verblijfplaats, worden beteekend op *Curaçao* aan den procureur-generaal en op de overige eilanden aan den gezaghebber, die het, zoo mogelijk, aan den

gedaagde zal doen toekomen, zonder dat van dit laatste echter in rechten zal behoeven te blijken.

Artikel 13.

Alle vonnissen en beschikkingen worden door aanzeggingen ter kennis van de betrokkenen gebracht.

Artikel 14.

1. Alle vonnissen en beschikkingen, welke aan het eindvonnis voorafgaan, worden niet afzonderlijk opgemaakt, maar alleen op het proces-verbaal der zitting aangeteekend.
2. Het vonnis, waarbij de rechter zich onbevoegd verklaart, wordt onder de eindvonnissen gerekend.

Artikel 15.

Partijen kunnen van de vonnissen en van de in het vorig artikel bedoelde aanteekeningen inzage en op hare kosten afschriften bekomen.

Artikel 16.

Wanneer de veroordeeling tot iets anders strekt dan tot de betaling van eene geldsom en bovendien niet voor rechtstreeksche tenuitvoerlegging vatbaar is, moet het vonnis behelzen de waardeering op een geldswaardig bedrag met welker voldoening de verweerder kan volstaan.

Artikel 17.

1. De griffier maakt van elke zaak een afzonderlijk doorloopend proces-verbaal op, waarin de namen en de woon- of verblijfplaatsen van partijen en van hare gemachtigden of raadslieden, alsmede het volgnummer der zaak in het in artikel 18 bedoelde register en de datum van iedere terechtzitting worden vermeld.
2. In dat proces-verbaal wordt, behoudens het bepaalde bij de artikelen 46 en 47, al het ter terechtzitting voorgevallene vermeld.
3. Dat proces-verbaal wordt door den kantonrechter en den griffier binnen tweemaal vier en twintig uren na iedere terechtzitting of verrichting onderteekend.
4. Indien hetzij de kantonrechter, hetzij de griffier zich in de onmogelijkheid bevindt om het proces-verbaal te ondertee-

kenen, maakt degene, die niet in dat geval verkeert, op dat stuk daarvan melding.

Artikel 18.

1. De griffier is bovendien verplicht een algemeen register aan te houden, waarin alle bij het kantongerecht aanhangige zaken, elke zaak onder een afzonderlijk nummer, worden ingeschreven met de namen der partijen alsmede van hare gemachtigden of raadslieden, zoo zij die mochten hebben.

2. In dat register wordt, met vermelding der dagteekening, kortelijk aanteekening gehouden van het in elke zaak voorgevallene en van de daarin genomen beslissingen.

Artikel 19.

1. De kantonrechter is bevoegd en verplicht tot al datgene, waartoe de president van het hof van justitie of het hof van justitie bij de toegepaste bepalingen bevoegd en verplicht is verklaard, en verricht zelf de taak, waarvoor de benoeming van rechter-commissarissen aldaar is toegelaten of voorgeschreven.

2. Hetzelfde geldt voor den griffier van het kantongerecht ten aanzien van al datgene, waartoe de griffier bij het hof van justitie bevoegd of verplicht is verklaard.

3. In de gevallen waarin de rechter-commissaris partijen op grond van betwisting, verzet of wederspraak naar de terechtzitting verwijst, doet hij dit aan de belanghebbenden aanzeggen, met oproeping tegen dag en uur, waarop de zaak bij het kantongerecht zal worden behandeld.

4. Ten dienenden dage worden de verschenen partijen in hare belangen gehoord en doen de kantonrechter over het gerezen geschil uitspraak.

5. Van die uitspraak is hooger beroep op het hof van justitie toegelaten.

6. Het geding in hooger beroep wordt alleen gevoerd tusschen hen, die bij de wederspraak partijen zijn geweest.

Artikel 20.

De kantonrechter draagt zelf zorg voor de inschrijving der zaak op de rol van de zitting en is bevoegd om, indien hij dit voor den goeden en geregelden gang der zaak noodig acht, partijen bij de behandeling der zaak de noodige voorlichting te geven, haar te ondervragen en zelfs opmerkzaam te maken op de rechts- en bewijsmiddelen, welke zij kunnen aanwenden.

Artikel 21.

1. Partijen verschijnen in persoon voor den rechter, tenware zij verkiezen mochten zich door een gemachtigde te doen vertegenwoordigen. In dat geval is de rechter evenwel bevoegd om de persoonlijke verschijning van partijen te bevelen. Deze bevoegdheid geldt niet ten aanzien van den Gouverneur.

2. Ook kunnen partijen zich door een raadsman doen bijstaan.

3. De machtiging wordt verleden bij onderhandsche of notarieele akte van algemeene of bijzondere lastgeving, bij akte van bijzondere lastgeving voor den griffier van een kantongerecht of mondeling ter terechtzitting, als wanneer daarvan aanteekening wordt gehouden in het proces-verbaal. De akten van lastgeving voor den griffier verleden, worden door hem in het oorspronkelijke uitgegeven.

4. De gemachtigden van partijen moeten hunne woonplaats hebben op het eiland, waar de kantonrechter zitting houdt.

5. Zij, die van het optreden als gemachtigde of als raadsman een beroep maken en die aan door den Gouverneur te stellen eischen van bekwaamheid hebben voldaan, zijn gerechtigd den titel van praktizijn te voeren. De Gouverneur regelt de toelating en het toezicht op de handelingen van alsook de uitoefening van tucht over de praktizijns en kan voor hen eene ambtskleeding vaststellen.

6. De partij, die zich door een gemachtigde doet vertegenwoordigen, wordt geacht woonplaats te hebben bij dien gemachtigde, tenzij hij zelf woont op het eiland, waar de kantonrechter zitting houdt, of aldaar eene andere woonplaats mocht hebben gekozen.

Artikel 22.

De behandeling der zaak geschiedt mondeling ter terechtzitting, onverminderd de bevoegdheid van partijen om aldaar door haar of hare gemachtigden dan wel raadslieden onderteekende schrifturen in te dienen. Deze schrifturen worden evenals de vordering en het antwoord, indien het schriftelijk is ingediend, ter terechtzitting voorgelezen.

Artikel 23.

1. Wanneer beide partijen verschenen zijn, hoort de rech-

ter haar over en weder, en doet, zooveel mogelijk, dadelijk uitspraak.

2. Indien de uitspraak niet dadelijk kan plaats hebben, wordt zij op de terechtzitting tot een bepaaldelijk op te geven rechtsdag uitgesteld.

3. Aan de partij, die niet persoonlijk of bij gemachtigde bij de uitspraak tegenwoordig is, wordt op last van den kantonrechter de inhoud van het vonnis door een daartoe bevoegd persoon aangezegd, en, voorzooveel eindvonnissen betreft, de beslissing bij aangeteekenden dienstbrief door den griffier medegedeeld.

4. Van de aanzeggingen of mededeelingen en van den dag, waarop zij hebben plaats gehad, houdt de griffier aanteekening aan den voet van het vonnis, of, in de gevallen bedoeld bij artikel 14, eerste lid, aan den rand (– in margine –) van de van het vonnis gedane aanteekening.

Artikel 24.

Wanneer partijen ten dage dienende eenig uitstel verzoeken, staat de rechter dit verzoek, mits het hem gegrond voorkomt, toe en bepaalt den rechtsdag, op welken partijen nader moeten verschijnen.

Artikel 25.

1. Bij wraking van den kantonrechter, of wel indien hij meent dat er eenige reden van wraking tegen hem bestaat, stelt hij de zaak uit tot den dag dat partijen nader zullen worden opgeroepen en vraagt zoo spoedig mogelijk de beslissing van het hof van justitie onder toezending van een uittreksel uit het proces-verbaal der zitting, betreffende de gronden waarop de wraking rust, of zoo deze bij geteekende schrifturen is gedaan, van de desbetreffende akte, alsmede van zijn beschouwingen en raad.

2. Ingeval de kantonrechter de reden tot wraking als juist erkent, kan hij de behandeling der zaak, in afwachting van 's hofs beslissing, opdragen aan een plaatsvervanger; hij geeft hiervan te gelijkertijd kennis aan het hof van justitie.

3. Bij wraking of vermeende reden van verschooning van den griffier beslist de kantonrechter.

Artikel 26.

1. Het verzet tegen een verstekvonnis wordt aanhangig

gemaakt op de wijze voor de indiening van vorderingen bepaald. De gronden van verzet kunnen ten dage dienende mondeling worden aangevuld.

2. Indien van meer dan één gedaagde één of meer niet verschijnen, bepaalt de rechter een nieuwen rechtsdag, waartegen de niet verschenen partijen nogmaals zullen worden opgeroepen.

3. Tusschen al de partijen wordt uitspraak gedaan bij een en hetzelfde vonnis, hetwelk als een vonnis op tegenspraak gewezen wordt beschouwd, en waartegen geen verzet is toegelaten.

4. Tegen den gedaagde, die bij de in artikel 6, derde lid, bedoelde schriftuur heeft geantwoord, maar noch in persoon, noch bij gemachtigde ter terechtzitting verschijnt, wordt geen verstek verleend.

Artikel 27.

1. Indien de eischer ten dienenden dage na het antwoord van den gedaagde, vermeent gronden te hebben om van iemand vrijwaring te vorderen, kan hij den rechter, onder aanvoering van die gronden, verzoeken de oproeping van dien persoon te bevelen.

2. Hetzelfde geldt voor den verweerder, die zijn verzoek kan doen bij schriftuur van antwoord of bij zijn mondeling antwoord.

3. Bij toewijzing van het verzoek bepaalt de rechter met inachtneming van den bij artikel 8 aangegeven termijn een naderen rechtsdag, waarop het rechtsgeding zal worden voortgezet en gelast hij de oproeping van den waarborg met gelijktijdige uitreiking van een afschrift van het antwoord of van een uittreksel uit het proces-verbaal der terechtzitting voor zoover het de gronden voor de vrijwaring aangevoerd vermeldt en doet hij hem aanzeggen zich van zijne getuigen te doen vergezellen en zijne bewijsstukken mede te brengen.

4. Dit uitstel is onnoodig, wanneer de waarborg ter terechtzitting aanwezig en tot dadelijk antwoord bereid mocht zijn.

Artikel 28.

1. Alle exceptiën moeten tegelijk met de verwering op de hoofdzaak worden voorgesteld op straffe van verval der nietvoorgedragene exceptiën, en, indien niet op de hoofdzaak geantwoord is, van het recht om zulks te doen. Echter zullen erfgenamen, weduwen en vrouwen, hetzij uit den echt, hetzij van tafel en bed, of van goederen gescheiden, die in termen

van beraad zijn, hunne verwering tot een beroep daarop kunnen bepalen.

2. Indien de kantonrechter onbevoegd mocht zijn van de vordering kennis te nemen, is hij, ook al is de exceptie van onbevoegdheid niet voorgesteld, ambtshalve gehouden zich onbevoegd te verklaren.

Artikel 29.

1. Wanneer eene partij de echtheid betwist van een door de wederpartij overgelegd bewijsstuk, kan de kantonrechter een onderzoek daarnaar instellen, na afloop waarvan hij zal beslissen of het betwiste stuk al dan niet in het geding wordt toegelaten.

2. Blijkt de noodzakelijkheid om bij dat onderzoek gebruik te maken van stukken, welke in handen zijn van openbare bewaarders, dan gelast de kantonrechter, dat die stukken op eene daarvoor te bepalen terechtzitting worden overgelegd.

3. Bestaat er tegen de overlegging bezwaar, hetzij om den aard der stukken, hetzij wegens de verwijderde woonplaats van den bewaarder, dan beveelt de kantonrechter dat het onderzoek naar gelang dit buiten of binnen zijn rechtsgebied moet plaats hebben, zal geschieden bij zijn ambtgenoot binnen wiens rechtsgebied, of bij den kantonrechter-plaatsvervanger op het eiland waar de bewaarder woonplaats heeft, of wel beveelt hij dat binnen een bepaalden termijn de stukken aan dien rechter ingezonden zullen worden op zoodanige wijze als deze zal bepalen. De betrokken rechter maakt van zijne verrichtingen proces-verbaal op en zendt dit aan den eerstbedoelden rechter.

4. De bewaarder, die zonder geldige redenen in gebreke is om aan den last tot overlegging of inzending te voldoen, kan ten verzoeke van de belanghebbende partij op bevel van den tot het onderzoek geroepen rechter door middel van lijfsdwang tot de overlegging of verzending worden genoodzaakt.

5. Wanneer het geschrift niet een gedeelte uitmaakt van een register, vervaardigt de bewaarder vóór de overlegging of de inzending een afschrift van het stuk, teneinde het afschrift tot na de terugontvangst van het oorspronkelijk stuk in de plaats daarvan te doen treden. Aan den voet van het afschrift teekent hij de aanleiding tot de vervaardiging aan, welke aanteekening op de af te geven grossen en afschriften vermeld wordt.

6. De kosten worden door de partij, die het betwiste stuk overlegt, aan den bewaarder te goed gedaan tot het door den

kantonrechter, die de uitspraak heeft te doen, te begrooten bedrag.

7. Indien het onderzoek naar de echtheid van het overgelegde stuk het vermoeden van valschheid in geschrifte tegen nog levende personen heeft doen ontstaan, zendt de kantonrechter de stukken aan den tot vervolging bevoegden ambtenaar.

8. De voor het kantongerecht aanhangige burgerlijke zaak blijft alsdan geschorst, tot na de beslissing in de strafzaak.

Artikel 30.

1. Wanneer partijen het over de daadzaken niet eens zijn en het verhoor der getuigen tot de beslissing der zaak kan leiden, gaat in de gevallen, waarin het bewijs door getuigen is toegelaten, de kantonrechter, hetzij op verzoek van een der partijen, hetzij ambtshalve, tot dat verhoor terstond of, zoo noodig, op een nader te bepalen rechtsdag over. Het verhoor wordt in het openbaar gehouden, tenzij de rechter om gewichtige, in het proces-verbaal te vermelden redenen mocht bevelen dat het geheel of gedeeltelijk met gesloten deuren zal plaats vinden.

2. De kantonrechter bepaalt den termijn, welke tusschen de oproeping en verschijning der niet ten dienenden dage medegebrachte getuigen moet verloopen en draagt de oproeping der getuigen op aan een tot het doen van exploiten bevoegd persoon.

Artikel 31.

De rechter vraagt aan de getuigen hunne namen, voornamen, beroep, ouderdom en woonplaats af, mitsgaders of zij aan partijen of aan een harer in den bloede of door aanhuwelijking bestaan, en, zoo ja, in welken graad, en of zij hare loon- of huisbedienden zijn.

Artikel 32.

Partijen moeten hare wrakingen vóór het afleggen der getuigenissen voordragen. De getuigen worden ter zake gehoord en de rechter doet uitspraak zonder eenige voorziening. Indien de wraking wordt geldig verklaard, mag de gewraakte geene getuigenis afleggen.

Artikel 33.

1. De getuigen worden ieder afzonderlijk ter terechtzitting gehoord, na naar de wijze van ieders godsdienstige gezindheid den eed of de belofte te hebben gedaan de geheele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen. Die tot geene erkende godsdienstige gezindheid behooren, leggen alleen de belofte af, nadat hun zal zijn voorgehouden de strafbepaling op het geven van eene valsche getuigenis voor den rechter.

2. Indien een getuige, die niet gewraakt is of zich niet verschoond heeft, weigert den eed, de belofte of de verklaring af te leggen, kan de kantonrechter ten verzoeke van de belanghebbende partij, bevelen dat hij op kosten van die partij voor den tijd van ten hoogste drie maanden in gijzeling zal worden gesteld, tenware hij inmiddels aan zijne verplichting mocht voldoen of de kantonrechter in de zaak uitspraak mocht hebben gedaan.

Artikel 34.

1. Partijen mogen de vragen opgeven, die zij aan de getuigen wenschen gedaan te hebben, behoudens de bevoegdheid van den kantonrechter om de niet ter zake dienende niet te stellen en zelf vragen te doen.

2. De kantonrechter kan, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van eene der partijen, getuigen met elkander confronteeren.

Artikel 35.

De partij, die meer dan vijf getuigen over hetzelfde feit zal hebben doen hooren, zal de kosten der verdere getuigenissen aan hare wederpartij niet kunnen in rekening brengen.

Artikel 36.

1. De getuige, die niettegenstaande behoorlijke oproeping niet verschijnt, wordt tot de te vergeefs aangewende kosten veroordeeld. De kantonrechter gelast opnieuw zijne oproeping. Blijft de getuige andermaal in gebreke te verschijnen, dan zal hij ten tweede male worden veroordeeld in de te vergeefs aangewende kosten en tot de vergoeding der schade door zijn wegblijven aan partijen veroorzaakt en kan de rechter bevelen dat hij door de openbare macht voor hem zal worden gebracht.

2. Indien de niet verschenen getuige bewijst, dat hij door wettige redenen verhinderd is geweest, op den bepaalden dag

te verschijnen, ontheft de rechter hem van de tegen hem uitgesproken veroordeelingen.

Artikel 37.

1. Hij die niet gevestigd is op het eiland, waar de kantonrechter zitting houdt, kan niet genoodzaakt worden om, tot het afleggen van getuigenis, voor dien rechter te verschijnen. Bij niet-verschijning van een opgeroepen getuige als in dit lid bedoeld, mag deswege geene veroordeeling tegen hem worden uitgesproken.

2. In zoodanig geval verzoekt de kantonrechter, naar gelang het verhoor buiten of binnen zijn rechtsgebied moet plaats hebben, zijn ambtgenoot, binnen wiens rechtsgebied, of den kantonrechter-plaatsvervanger op het eiland, waar de getuige woonachtig is of verblijf houdt, de verklaring van den getuige af te nemen en het daarvan op te maken proces-verbaal over te zenden.

3. Indien de getuigen buitenslands woonachtig zijn of verblijf houden, kan de kantonrechter aan een door hem aan te wijzen autoriteit van het land hunner woon- of verblijfplaats verzoeken het verhoor te houden, of dat verhoor opdragen aan den Nederlandschen consulairen ambtenaar, tot wiens ressort de woon- of verblijfplaats dier getuigen behoort. Het proces-verbaal van dit getuigenverhoor heeft gelijke kracht als dat van den Curaçaoschen rechter.

4. Een verzoek of opdracht als in dit artikel bedoeld kan ook dadelijk plaats hebben zonder voorafgaande oproeping van den getuige.

Artikel 38.

Bij niet-verschijning van een op het eiland, waar de zitting gehouden wordt, gevestigden getuige wegens ziekte of andere wettige beletselen, kan de kantonrechter zich naar diens woning begeven ten einde het verhoor af te nemen. Van dit verhoor, waarbij partijen kunnen tegenwoordig zijn, wordt proces-verbaal opgemaakt.

Artikel 39.

De inhoud van de in de voorgaande artikelen vermelde processen-verbaal, wordt ter terechtzitting aan partijen voorgehouden, indien zij niet bij het verhoor zijn aanwezig geweest.

Artikel 40.

1. Indien de kantonrechter van oordeel is, dat de zaak door een onderzoek of opneming door deskundigen kan worden toegelicht, kan hij de zoodanigen, op verzoek van partijen of eene derzelve, of ambtshalve, benoemen en tevens dag en uur bepalen, waarop zij ter terechtzitting den eed of de belofte zullen afleggen.

2. De kantonrechter draagt het onderzoek of de opneming op aan drie personen, tenzij beide partijen verzoeken dat dit slechts aan één deskundige geschiede.

3. Partijen worden ter terechtzitting vóór de beslissing in de gelegenheid gesteld overeen te komen omtrent den deskundige of de drie deskundigen, welke zij wenschen benoemd te zien. Vragen partijen uitstel tot een naderen rechtsdag om ter zake overeen te komen, dan wordt dit verzoek toegestaan, tenzij de rechter vermeent dat tot uitstel geene aanleiding bestaat.

Artikel 41.

Op last van den kantonrechter wordt de opdracht en het voorwerp van onderzoek of opneming aan de benoemde personen aangezegd met last om ten bepaalden rechtsdage te verschijnen. Indien een benoemd deskundige vóór dien dag den rechter mededeelt, dat hij de benoeming niet aanneemt, of indien hij op het opgegeven uur en dag niet verschijnt, benoemt de kantonrechter op aanwijzing van partijen of ambtshalve ten bepaalden rechtsdage een ander en stelt hij het tijdstip van verschijning nader vast. De benoemde, die na aflegging van den eed of de belofte, de opdracht niet volvoert, kan door den kantonrechter worden veroordeeld tot vergoeding van kosten, schaden en interessen.

Artikel 42.

1. Bij verschijning van de deskundigen ten bepaalden rechtsdage worden partijen in de gelegenheid gesteld om, na de beantwoording van de in artikel 31 aangegeven vragen, mondeling of schriftelijk hunne wrakingen van de ambtshalve door den rechter benoemde deskundigen, wegens dezelfde redenen als de getuigen, voor te dragen. De op aanwijzing van partijen benoemde personen kunnen mede vóór de aflegging van den eed of de belofte worden gewraakt, mits de redenen van wraking zijn opgekomen na de benoeming. Over de wraking doet de rechter in het hoogste ressort, zoo

mogelijk op den bepaalden rechtsdag, uitspraak. Acht hij haar gegrond, dan benoemt de rechter tevens op aanwijzing van partijen of ambtshalve een anderen deskundige.

2. Zijn geene wrakingen voorgesteld of zijn de voorgestelde verworpen, dan leggen de deskundigen op de wijze hunner godsdienstige gezindheid den eed of de belofte af dat zij den rechter naar hun beste weten zullen voorlichten. Die tot geene erkende godsdienstige gezindheid behooren, leggen alleen de belofte af, nadat hun zal zijn voorgehouden de strafbepaling op het afleggen van eene onware verklaring voor den rechter.

Artikel 43.

Na de aflegging van den eed of de belofte bepaalt de kantonrechter of de deskundigen hun verslag mondeling dan wel schriftelijk zullen uitbrengen. In het eerste geval worden zij op denzelfden of een nader te bepalen rechtsdag hetzij ter terechtzitting hetzij op een door den rechter aangewezen plaats gehoord in tegenwoordigheid van partijen of deze behoorlijk opgeroepen; partijen mogen door tusschenkomst van den rechter vragen stellen. Verlangt de rechter een schriftelijk verslag, dan bepaalt hij tevens een termijn binnen welken de deskundigen hun bij meerderheid van stemmen opgemaakt, met redenen omkleed en onderteekend verslag bij hem zullen indienen. In geval van verschil van gevoelen mogen de onderscheiden gevoelens met de daarvoor bestaande gronden worden opgenomen, maar mag daarbij niet vermeld worden welk het persoonlijk gevoelen is van ieder der deskundigen.

Artikel 44.

Alvorens hun verslag op te maken, mogen de deskundigen de stukken der procedure ter griffie inzien en kunnen zij den rechter verzoeken hun nadere inlichtingen te verstrekken, waartoe deze zoo noodig partijen doet oproepen om op een bepaalden dag voor hem te verschijnen.

Artikel 45.

1. Na ontvangst van het verslag bepaalt de kantonrechter een naderen rechtsdag, dien hij aan de partijen doet aanzeggen. Vóór dien dag kan elke partij den rechter verzoeken de deskundigen op den naderen rechtsdag te doen tegenwoordig zijn, aan welk verzoek de rechter gehouden is gehoor te geven. Op dien dag wordt het verslag voorgelezen en worden partijen

in de gelegenheid gesteld hunne opmerkingen te maken en aan de deskundigen — zoo zij aanwezig zijn — vragen ter zake te stellen.

2. Wordt het verslag niet binnen den gestelden termijn ingediend, dan kan elke partij mondeling of schriftelijk aan den kantonrechter verzoeken lijfsdwang uit te spreken tegen den deskundige, aan wiens schuld de vertraging te wijten is. De rechter doet uitspraak na verhoor of oproeping van alle deskundigen.

Artikel 46.

In zaken, die in het hoogste ressort worden beslist, wordt de inhoud der verklaringen van getuigen of deskundigen niet in het proces-verbaal der zaak aangeteekend. Het vonnis moet in dat geval echter, behalve de vermelding van de opgaven in artikel 31 genoemd, die van de aflegging van den eed of de belofte alsmede die van de wrakingen en daarop gegeven beslissingen, den summieren inhoud der afgelegde mondelinge verklaringen behelzen.

Artikel 47.

1. Ingeval de rechter zich naar eene plaats in geschil begeeft, hetzij tot opneming of bezichtiging, hetzij tot het hooren van getuigen of deskundigen, doet hij zich vergezellen door den griffier, die het proces-verbaal van de zaak, waarin de verrichting bevolen is, medebrengt.

2. De rechter kan op de plaats der bevolen verrichting en na verhoor van partijen, voor zooveel die, zoo noodig na behoorlijke oproeping, verschenen zijn, dadelijk uitspraak doen.

3. In zaken, aan hooger beroep onderworpen, maakt de griffier proces-verbaal op met overeenkomstigen inhoud als dat bij artikel 17 voor de terechtzittingen is voorgeschreven.

4. In zaken, niet aan hooger beroep onderworpen, wordt gehandeld als bij artikel 46.

Artikel 48.

Indien een getuige, deskundige, tolk of bewaarder schadeloosstelling vordert, wordt die schriftelijk door den rechter begroot en daarvan aanteekening gehouden in het register bedoeld in artikel 18.

Artikel 49.

1. Indien de eischer toelating verlangt om kosteloos te pro-

cedeeren, doet hij daartoe verzoek in het verzoekschrift of bij zijne mondelinge voordracht.

2. Indien de verweerder toelating verlangt, vraagt hij haar aan bij zijn schriftelijk antwoord, indien hij zoodanig stuk indient, en anders ter terechtzitting vóór of bij zijn mondeling antwoord.

Artikel 50.

1. De veroordeeling in de kosten kan zich niet verder uitstrekken dan tot:

a. de kosten van exploiten;

b. de kosten der bewijsstukken;

c. de schrijfloonen voor de gevorderde en gegeven afschriften;

d. de zegel- en registratierechten;

e. de kosten van getuigen, deskundigen, bewaarders, tolken, die van hunne beëediging daaronder begrepen, en die van plaatsopneming en andere gerechtelijke verrichtingen;

f. de kosten bedoeld in artikel 29;

g. de kosten van tenuitvoerlegging van het vonnis.

2. Zoodanige van de in het eerste lid bedoelde kosten als de kantonrechter telkens, ook tijdens het geding, mocht bepalen, zullen door de partij, te wier verzoeke de verrichting geschiedt, voorgeschoten en ter griffie overgebracht worden. Indien de rechter de verrichting ambtshalve beveelt, zal hij tevens bevelen, door wien bedoelde kosten zullen worden voorgeschoten, onverminderd de bevoegdheid der wederpartij om in het eene of het andere geval zulks uit eigen beweging te doen.

3. Indien partijen onwillig zijn de in het vorige lid bedoelde kosten voor te schieten en tevergeefs door den rechter daartoe zijn aangemaand, blijft de bevolen verrichting, tenzij die verplicht is voorgeschreven, achterwege en wordt— voor zoover noodig op eene nader door den rechter te bepalen terechtzitting, welke aan partijen wordt aangezegd — met de behandeling van de zaak voortgegaan.

Artikel 51.

1. Bij het vonnis zal het bedrag der tot aan de uitspraak gemaakte kosten, voor zooveel zulks mogelijk is, worden bepaald.

2. Indien partijen zich over de vereffening der kosten, welke niet in het vonnis zijn opgenomen, of over die der kos-

ten van tenuitvoerlegging niet kunnen verstaan, kan de meest gereede partij den kantonrechter verzoeken het bedrag vast te stellen.

3. De kantonrechter gelast daarop, dat de partij te wier behoeve de veroordeeling in de kosten werd uitgesproken, binnen acht dagen ter griffie van het kantongerecht eene opgaaf van de haar verschuldigde kosten ter inzage van de wederpartij zal overleggen, en bepaalt tevens den dag, waartegen partijen zullen worden opgeroepen.

Artikel 52.

1. Ten aldus bepaalden dage stelt de rechter het bedrag van de kosten na verhoor van partijen, voor zoover zij zijn opgekomen, vast, en doet daarvan, behalve in het procesverbaal der zaak, ook op het vonnis aanteekening houden.

2. De vaststelling geschiedt volgens de bestaande tarieven, en bij gebreke daarvan, volgens begrooting van den rechter.

Artikel 53.

Indien na de in het vorig artikel bedoelde vaststelling van den staat der kosten nog nadere kosten gemaakt zijn, en partijen het over de vereffening niet eens kunnen worden, kan de meest gereede partij den kantonrechter verzoeken het bedrag der kosten op de in de twee vorige artikelen bedoelde wijze, nader vast te stellen.

Artikel 54.

1. Op het rechtsgeding in eersten aanleg voor het hof van justitie vinden de bepalingen van deze afdeeling overeenkomstige toepassing.

2. Het openbaar ministerie moet altijd op de terechtzitting tegenwoordig zijn en in alle zaken worden gehoord.

3. Het hof kan het hooren van getuigen, het beëedigen of hooren van deskundigen, het verrichten van eene opneming, eene bezichtiging of een onderzoek naar de echtheid of onechtheid van geschriften opdragen aan een rechter-commissaris en, bijaldien bedoelde personen woonachtig zijn of verblijf houden, de plaats in geschil gelegen is of de stukken ter vergelijking dienende zich bevinden op een ander eiland dan waar het hof van justitie zitting houdt, aan den kantonrechter op het betrokken eiland.

4. Van de verrichtingen van den rechter-commissaris of kantonrechter maakt de griffier proces-verbaal op.

TWEEDE AFDEELING.

Van het rechtsgeding in hooger beroep.

Artikel 55.

Partijen kunnen bij het hof van justitie in hooger beroep komen van de vonnissen en beschikkingen van de kantongerechten in zaken, waarin deze gerechten niet anders dan in eersten aanleg kunnen oordeelen.

Artikel 56.

Elke partij, welke berust heeft in een vonnis, is niet meer ontvankelijk om daarvan te komen in hooger beroep.

Artikel 57.

Van veroordeelingen bij verstek valt geen hooger beroep, doch indien de oorspronkelijke eischer van het vonnis in hooger beroep komt, kan de gedaagde al zijne verdedigingen insgelijks in hooger beroep doen gelden, zelfs bij wege van incidenteel beroep, zonder van het middel van verzet in eersten aanleg meer te kunnen gebruik maken.

Artikel 58.

1. Van de vonnissen en beschikkingen welke aan het eindvonnis vooraf gaan, kan geen hooger beroep worden ingesteld dan tegelijk met het beroep van het eindvonnis.

2. Dit beroep is ontvankelijk, zelfs wanneer die vonnissen en beschikkingen zonder voorbehoud van dengene, die er zich mede bezwaard acht, waren ten uitvoer gelegd.

Artikel 59.

De termijn van beroep is van dertig dagen, te rekenen van den dag der uitspraak, of, indien de eischer in beroep bij die uitspraak niet tegenwoordig is geweest, van den dag waarop het eindvonnis hem, ingevolge artikel 23, derde lid, is medegedeeld.

Artikel 60.

De gedaagde in beroep kan van zijne zijde incidenteel be-

roep instellen, mits op de wijze en binnen den termijn in artikel 65 bepaald.

Artikel 61.

Het hooger beroep van het eindvonnis heeft, tenzij bij de aanteekening daarvan uitdrukkelijk het tegendeel is verlangd, ten gevolge, dat in hooger beroep mede wordt kennis genomen van de aan dat vonnis voorafgegane vonnissen en beschikkingen.

Artikel 62.

1. Het hooger beroep wordt aangevangen met eene verklaring, dat men van dat middel gebruik wil maken, door den eischer in beroep of diens op de wijze als bepaald in artikel 21, derde lid, daartoe gemachtigde ter griffie van het kantongerecht afgelegd, of aldaar schriftelijk ingediend.

2. Indien de verklaring wordt gedaan door een gemachtigde, moet de akte van volmacht worden overgelegd, tenzij die akte reeds vroeger mocht zijn overgelegd of de volmacht mondeling ter zitting mocht zijn verleend.

3. Van de afgelegde of ingediende verklaring houdt de griffier onverwijld aanteekening in het bij artikel 18 genoemde register, onder vermelding van de dagteekening, waarop zij is afgelegd of ontvangen. Die aanteekening geschiedt niet dan onder vooruitbetaling aan den griffier van de kosten voor de aanzegging en de beteekening, bedoeld in het eerste lid van artikel 64, desverlangd na taxatie door den rechter.

4. De dagteekening, bedoeld in de eerste zinsnede van het vorige lid, geldt als tijdstip der verklaring, bij de berekening van den termijn van beroep.

Artikel 63.

Bij of na de verklaring, dat in hooger beroep wordt gekomen, maar in allen gevalle binnen den voor het beroep gestelden termijn van dertig dagen, mag de appellant of zijn gemachtigde een onderteekende memorie, vergezeld van zoodanige bescheiden als hij geraden oordeelt, overleggen of indienen aan den griffier van het kantongerecht, die van de ontvangst in voege als voren aanteekening houdt.

Artikel 64.

1. Nadat de memorie is ingekomen of de termijn voor de

indiening verstreken, doet de kantonrechter onverwijld aan de wederpartij, onder aanzegging, dat hooger beroep is ingesteld, een afschrift beteekenen van de memorie en van de daarbij overgelegde bescheiden.

2. Indien zich onder die bescheiden zoodanige bevinden, die ter beoordeeling van den rechter, wegens hun omvang of anderszins, niet voor overschrijving in aanmerking behooren te komen, kan met de aanzegging, dat zij ter inzage van de wederpartij ter griffie zijn neergelegd, worden volstaan.

Artikel 65.

1. De wederpartij of haar gemachtigde kan binnen dertig dagen na de dagteekening der aanzegging van het beroep op gelijke wijze eene memorie indienen met zoodanige bescheiden als zij geraden oordeelt.

2. Bij de memorie kan door of namens haar de verklaring worden afgelegd, dat zij ook harerzijds in hooger beroep wenscht te komen. De memorie wordt als niet ingediend beschouwd, indien de geintimeerde niet bij de indiening aan den griffier heeft vooruitbetaald de kosten van de beteekening, bedoeld bij het eerste lid van artikel 66, desverlangd na taxatie door den rechter.

3. Van de ontvangst der stukken en van de verklaring, dat incidenteel beroep wordt ingesteld, houdt de griffier in voege als voren aanteekening in het register, met uitzondering evenwel van het geval bij de laatste zinsnede van het vorige lid voorzien.

Artikel 66.

1. Nadat de memorie van antwoord is ingekomen, doet de kantonrechter onverwijld afschrift daarvan en van de daarbij overgelegde bescheiden, behoudens het te dien aanzien bepaalde in het tweede lid van artikel 64, beteekenen aan den eischer in beroep.

2. Indien bij het antwoord incidenteel beroep is aangeteekend, heeft de eischer in beroep een termijn van veertien dagen om op het incidenteel beroep te antwoorden.

3. Afschrift van de memorie van antwoord op het incidenteel beroep en van de verdere bescheiden, welke haar mochten vergezellen, worden met inachtneming van het bepaalde bij artikel 64 in voege als voren aan den incidenteel eischer in beroep beteekend, tenzij de incidenteel verweerder bij de indiening van de memorie niet aan den griffier de kos-

ten der beteekening, desverlangd na taxatie door den rechter, heeft vooruitbetaald, in welk geval de memorie als niet ingediend wordt beschouwd.

Artikel 67.

Uiterlijk binnen veertien dagen na de ontvangst van het antwoord van den verweerder in beroep, of indien incidenteel beroep is aangeteekend, van het antwoord van den incidenteel verweerder, dan wel na het verstrijken van de voor de indiening dier schrifturen toegestane termijnen, zendt de griffier de tot de zaak betrekkelijke stukken, met het in de zaak opgemaakte proces-verbaal en een afschrift van het vonnis alsmede een uittreksel uit de in het register gehouden aanteekening van beroep aan het hof van justitie.

Artikel 68.

1. In hooger beroep kan geen nieuwe eisch worden gedaan.
2. De oorspronkelijke verweerder kan echter nieuwe weren van rechten inbrengen, mits deze eene verdediging op de hoofdzaak opleveren en niet in het geding ter eerste instantie zijn gedekt.
3. Hij kan nochtans, ook al wordt hij op de hoofdzaak in het gelijk gesteld, veroordeeld worden in de kosten, veroorzaakt door het niet tijdig voorbrengen van zijne weren.

Artikel 69.

1. De rechter doet de zaak in hooger beroep, na verhoor van het openbaar ministerie, zonder vorm van proces, op de stukken af, doch het staat hem vrij, alvorens bij eindvonnis uitspraak te doen, een plaatselijk of ander onderzoek, of een verhoor van partijen, of getuigen, dan wel de overlegging van eenig bewijsstuk te gelasten.
2. De rechter in hooger beroep kan zoodanig onderzoek geheel of ten deele, naar omstandigheden, zelf houden met opvolging van de voor de rechtspleging in eersten aanleg bestaande bepalingen, dan wel opdragen aan den rechter in eersten aanleg of aan den kantonrechter op het eiland waar het onderzoek geheel of ten deele moet plaats hebben.
3. In elk geval worden partijen in de gelegenheid gesteld bij het onderzoek tegenwoordig te zijn en daarop gehoord te worden, waartoe zij op last van den rechter, die het onderzoek houdt, worden opgeroepen.

Artikel 70.

Indien een vonnis, waarbij de kantonrechter zich onbevoegd heeft verklaard, wordt te niet gedaan, verwijst de hoogere rechter de beslissing op de hoofdzaak naar denzelfden rechter, uitgezonderd wanneer beide partijen vorderen, dat de hoogere rechter de zaak aan zich zal houden.

Artikel 71.

1. Het vonnis van den hoogeren rechter wordt in de gewone vormen opgemaakt en uitgesproken.
2. De griffier van het hof van justitie zendt zoo spoedig mogelijk een afschrift van het vonnis, in executorialen vorm opgemaakt en onderteekend, grosse genaamd, met de processtukken aan den eersten rechter.

Artikel 72.

Alle uitspraken van het hof van justitie in hooger beroep worden steeds beschouwd als op tegenspraak te zijn gewezen.

Artikel 73.

1. De tenuitvoerlegging zal in allen gevalle plaats hebben bij den rechter, die in eersten aanleg uitspraak heeft gedaan.
2. De griffier van het hof van justitie houdt in een daartoe bestemd register, nauwkeurig aanteekening van de zaken, welke in hooger beroep van vonnissen van kantonrechters worden aanhangig gemaakt. De aanteekening moet bevatten de namen van partijen en de dagteekening van het beklaagde vonnis, van het daarin ingesteld hooger beroep, van de incidenteele vonnissen en van het eindvonnis in hooger beroep gewezen.

Artikel 74.

1. Zoodra de uitspraak van den rechter in hooger beroep bij het kantongerecht is ontvangen, geeft de griffier bij aangeteekenden dienstbrief aan partijen kennis, dat die uitspraak bij hem is ingekomen. De veroordeelde partij kan, zoolang de grosse ter griffie berust, daarvan inzage en op hare kosten een door den griffier gewaarmerkt afschrift verkrijgen.
2. Van de beslissingen in hooger beroep wordt aanteekening gehouden in het register bedoeld in artikel 18.

§ III.

Wijzigingen in andere algemeene verordeningen.

Artikel 75.

Het Burgerlijk Wetboek voor de Kolonie *Curaçao* ondergaat de navolgende wijzigingen:

I. In artikel 63 wordt in plaats van: ,,het hof van justitie, hetwelk'' gelezen: ,,den kantonregter, binnen wiens regtsgebied de registers zijn of hadden behooren te worden gehouden, die''.

II. In artikel 115 wordt in plaats van: ,,het hof van justitie'' gelezen: ,,den kantonregter, binnen wiens regtsgebied het huwelijk moet worden voltrokken''.

III. In artikel 256 wordt in plaats van: ,,het hof van justitie'' gelezen: ,,den kantonregter van de woonplaats van den man''.

IV. In artikel 260, eerste lid, wordt tusschen de woorden: ,,verlating'' en ,,kan'' ingevoegd: ,,zal worden gedaan bij den regter van de laatste gemeene woonplaats, welke de echtgenooten ten tijde der verlating hebben gehad, en''.

V. In artikel 515, eerste lid, vervallen de woorden: ,,bij het hof van justitie'' en wordt in plaats van: ,,het hof'' gelezen: ,,den regter''.

VI. In artikel 531 wordt in plaats van: ,,het hof van justitie'' gelezen: ,,geregt, dat het vonnis van vermoedelijk overlijden heeft gewezen''.

VII. In artikel 532 wordt in plaats van: ,,het hof van justitie'' gelezen: ,,den regter, binnen wiens regtsgebied zij gelegen zijn''; en in plaats van: ,,het hof'' gelezen: ,,den regter''.

VIII. In artikel 542 wordt in plaats van: ,,het hof van justitie'' gelezen: ,,geregt waar het sterfhuis gevallen is''.

IX. In artikel 545, eerste lid, wordt in plaats van: ,,het hof van justitie'' gelezen: ,,den regter der gemeene woonplaats''.

Artikel 76.

Het Wetboek van Koophandel voor de Kolonie *Curaçao* ondergaat de navolgende wijzigingen:

I. In artikel 32, tweede lid, wordt in plaats van: ,,het hof van justitie, zoodanig als het" gelezen: ,,de kantonregter, zoodanig als hij".

II. In artikel 47, eerste lid, wordt in plaats van ,,hof van justitie" gelezen: ,,kantongeregt".

III. In artikel 322 wordt in plaats van: ,,het hof van justitie" gelezen: ,,den kantonregter".

IV. In artikel 327 vervallen de woorden: ,,het hof van justitie, en zoo dit ter plaatse van de ligging des schips niet is gevestigd, door".

V. In artikel 478 en in het laatste lid van artikel 491 vervallen de woorden: ,,den president van het hof van justitie, en, ter plaatse waar het hof niet gevestigd is, door".

VI. In artikel 697, tweede lid, wordt in plaats van : ,,het hof van justitie" gelezen : ,,den kantonregter op het eiland, waar de berekening en verdeeling binnen de kolonie geschieden moeten".
In artikel 697, vierde lid, wordt in plaats van : ,,het hof van justitie" gelezen : ,,den kantonregter".

Artikel 77.

Het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering voor de kolonie *Curaçao* ondergaat de volgende wijzigingen :

I. In artikel 5, N° 6, laatste lid, wordt in plaats van : ,,het hof van justitie" gelezen : ,,den kantonregter, op het eiland, waar de verzoeker zijne woonplaats heeft" en in plaats van : ,,dat hof" gelezen : ,,dien regter".

II. In artikel 5, N° 7, tweede lid, wordt in plaats van : ,,het hof van justitie" gelezen : ,,den kantonregter, op het eiland waar de verzoeker zijne woonplaats heeft".

III. Het laatste lid van artikel 58 vervalt.

IV. In artikel 379, derde lid, wordt in plaats van : ,,het hof van justitie" gelezen : ,,den kantonregter op het eiland, waar zoodanig vonnis moet worden ten uitvoer gelegd".

V. In artikel 383 wordt in plaats van : ,,het hof van justitie" gelezen : ,,den kantonregter" en in plaats van:

„den kantonregter" gelezen: „het hof van justitie".

VI. In artikel 598, eerste lid, wordt in plaats van: „het hof van justitie" gelezen: „den regter, door wien het bevel tot uitvoering gegeven is".

In artikel 598, tweede lid, wordt in plaats van: „Het hof" gelezen: „De regter".

VII. In artikel 748 wordt in plaats van: „het hof van justitie, hetwelk" gelezen: „den regter, binnen wiens regtsgebied woonplaats is gekozen, en welke".

VIII. In artikel 750 wordt in plaats van: „president van het hof van justitie" gelezen: „regter binnen wiens regtsgebied haar man woonachtig is".

IX. In artikel 787 wordt in plaats van: „het hof van justitie" gelezen: „den regter binnen wiens regtsgebied de bewaarder zijn woonplaats heeft".

X. In artikel 788 wordt in plaats van: „het hof van justitie" gelezen: „den kantonregter".

XI. In artikel 789 wordt in plaats van: „voorzitter van het hof van justitie" gelezen: „regter, door wien hetzelve gewezen is".

Artikel 78.

Het „Curaçaosch Faillissementsbesluit" ondergaat de navolgende wijzigingen:

I. De faillietverklaring geschiedt door den kantonrechter op het eiland waar de schuldenaar woonplaats heeft, of, voorzoover hij zich buiten de kolonie mocht hebben begeven, gehad heeft.

II. Ten aanzien van vennooten onder eene firma is de kantonrechter op het eiland waar het kantoor der vennootschap is gevestigd mede bevoegd.

III. Indien de schuldenaar binnen de kolonie geene woonplaats heeft, doch aldaar een beroep of bedrijf uitoefent, is de kantonrechter op het eiland, waar hij een kantoor heeft, bevoegd.

IV. Ten aanzien van naamlooze vennootschappen, wederkeerige verzekerings- of waarborgmaatschappijen en andere, rechtspersoonlijkheid bezittende, vereenigingen en van stichtingen geldt het eiland, waar zij haren zetel hebben, als woonplaats.

V. De gehuwde vrouw, die zelfstandig een beroep of bedrijf uitoefent of een eigen vermogen bezit, kan ook op het eiland, waar zij dit doet of waar zij gevestigd is, in staat van faillissement worden verklaard.

VI. Wordt in de gevallen bij dit artikel bedoeld, door meer dan een daartoe bevoegden rechter op verschillende dagen, de faillietverklaring uitgesproken, dan heeft alleen de eerst gedane uitspraak rechtsgevolgen. Hebben de uitspraken op denzelfden dag plaats, dan heeft alleen de uitspraak van den kantonrechter op het eiland, dat in artikel 7 van het Curaçaosch Faillissementsbesluit het eerst genoemd wordt, rechtsgevolgen.

VII. Het vonnis van faillietverklaring is bij voorraad op de minute uitvoerbaar, niettegenstaande hooger beroep.

VIII. De termijn van verzet bedoeld in artikel 7, eerste lid, van het Curaçaosch Faillissementsbesluit is in allen gevalle van acht dagen.

IX. Gedurende acht dagen na den dag van de betrekkelijke uitspraak bestaat recht van hooger beroep:

1º voor den schuldenaar, wiens aangifte tot faillietverklaring is afgewezen, of die, nadat hij op de aanvraag tot faillietverklaring is gehoord, in staat van faillissement is verklaard, of wiens in artikel 7 van het Curaçaosch Faillissementsbesluit bedoeld verzet is afgewezen;

2º voor hem, die eene aanvraag tot faillietverklaring gedaan heeft, indien de aanvraag is afgewezen of de daarop gevolgde faillietverklaring ten gevolge van verzet is vernietigd;

3º voor den schuldeischer of belanghebbende, wiens in artikel 8 van het Curaçaosch Faillissementsbesluit bedoeld verzet is afgewezen;

4º voor den schuldenaar, den schuldeischer, die de faillietverklaring verzocht heeft en het openbaar ministerie, bij vernietiging der faillietverklaring ten gevolge van het in gemeld artikel 8 bedoeld verzet.

X. De termijn voor de indiening van de memorie van antwoord is eveneens van acht dagen.

XI. Van de overige uitspraken en beschikkingen ingevolge het Curaçaosch Faillissementsbesluit wordt geen hooger beroep toegelaten.

XII. De artikelen 9 en 11 van het Curaçaosch Faillissementsbesluit vinden overeenkomstige toepassing, indien de faillietverklaring in hooger beroep wordt vernietigd.

XIII. Artikel 11 van het Curaçaosch Faillissementsbesluit vindt bij vernietiging ten gevolge van verzet slechts toepassing, indien de termijn om in hooger beroep te komen, verstreken is, zonder dat daarvan gebruik is gemaakt.

XIV. De in artikel 92 van het Curaçaosch Faillissementsbesluit bedoelde nederlegging geschiedt ter griffie van het kantongerecht, dat de faillietverklaring heeft uitgesproken.

Artikel 79.

Het bij Ons besluit van den 22sten Mei 1914, N°. 83 (P. B. N°. 21) vastgestelde Wetboek van Strafvordering voor de kolonie *Curaçao* ondergaat de navolgende wijzigingen:

I. De artikelen 50, 51 en 52 vervallen.

II. In artikel 54, eerste lid, wordt in plaats van hetgeen volgt op het woord: „ambtsverrichtingen" gelezen: „worden bijgestaan door den griffier, den substituutgriffier of den daartoe bevoegden ambtenaar ter griffie, en, bij verhindering of ontstentenis van dezen, door een ingezetene, gelijke vereischten als de griffier bezittende, door den rechter-commissaris te benoemen tot wederopzeggings toe en te beëedigen".

III. Tusschen de artikelen 213 en 214 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 213*a*.

1. Indien de kantonrechter van oordeel is, dat de opgave van de den beklaagde ten laste gelegde overtreding eenige wijziging of aanvulling behoeft, kan hij die vóór de uitspraak daarin aanbrengen, zoowel ambtshalve als op vordering van het openbaar ministerie, mits de wijziging of aanvulling de ten laste gelegde overtreding niet in een ander strafbaar feit doet veranderen.

2. De wijziging of aanvulling wordt den beklaagde, voor zoover geen verstek tegen hem is verleend, be-

kend gemaakt, die voorts in de gelegenheid wordt gesteld zich daarover uit te laten.

3. Van een en ander wordt melding gemaakt in het proces-verbaal der terechtzitting.

IV. Artikel 214 wordt gelezen als volgt :

Op het rechtsgeding bij het kantongerecht is de Vierde Titel van toepassing, behoudens :

1. dat de bepalingen betreffende de beteekening van de lijsten der wederzijdsche getuigen, de gerechtelijke instructie, den rechter-commissaris, het bevel van verwijzing, de verzekerde bewaring en het verzet tegen de dagvaarding niet toepasselijk zijn;

2. dat ingeval van veroordeeling wegens overtreding van artikel 459, 1º van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie *Curaçao* de kantonrechter in het vonnis beveelt, dat de in dat artikel bedoelde goederen, welke als stukken van overtuiging gediend hebben, voor zoover zij bij den veroordeelde werden in beslag genomen, aan het militair gezag zullen worden uitgeleverd;

3. dat de veroordeelde voor de kosten, waarin hij bij de uitspraak wordt verwezen, in geen geval langer dan eene maand in gijzeling kan worden gehouden.

V. Tusschen de artikelen 232 en 233 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende :

Artikel 232*a*.

1. Bij overschrijding door den kantonrechter van de bevoegdheid, hem bij artikel 213*a* toegekend, wordt door het hof van justitie in hooger beroep de door den kantonrechter op grond daarvan gebrachte wijziging of aanvulling geheel of gedeeltelijk vernietigd en rechtgedaan op het overige gedeelte der telastelegging, met terzijdestelling van het vernietigde.

2. Het hof van justitie heeft in hooger beroep dezelfde bevoegdheid als den kantonrechter bij artikel 213*a* is toegekend.

Artikel 80.

In de artikelen 40 en 41 van het bij Ons besluit van den 4en October 1913, Nº 61 (P. B. Nº 67) vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de kolonie *Curaçao* wordt in plaats van : ,,het hof van justitie'' telkens gelezen : ,,de kantonrechter''.

Artikel 81.

Titel II van de verordening van den 17en April 1872 (P. B. N° 26) houdende herziening van het tarief van geregtskosten en salarissen in burgerlijke zaken voor de kolonie *Curaçao*, zooals laatstelijk gewijzigd bij verordening van den 7en December 1915 (P. B. 1916 N° 14) vervalt.

§ IV.

Algemeene en Overgangsbepalingen.

Artikel 82.

1. Bij de toepassing van de bij het inwerking treden van dit besluit bestaande algemeene verordeningen wordt rekening gehouden met de ontbinding der raden van justitie en der kantongerechten op de onderscheidene eilanden, zoomede met de overbrenging van rechtsmacht in burgerlijke en strafzaken van het hof en de raden van justitie op de kantongerechten op de Benedenwindsche en Bovenwindsche eilanden.

2. Aan het hof van justitie verblijven de bevoegdheden omschreven in het Koninklijk besluit van den 24en Juli 1884, N° 51 (P. B. N° 17), in Ons besluit van den 29en Augustus 1912 (Staatsblad N° 284, P. B. N° 52) en in de koloniale verordening van den 30sten October 1873 (P. B. 1874 N° 10), zooals deze sedert zijn gewijzigd en aangevuld.

3. De bepalingen van dit besluit maken geen inbreuk op de voorschriften van de artikelen 14, 15, 17 en 20 van gemeld Burgerlijk Wetboek.

4. Het recht om tegen de vonnissen in de aanhangige of reeds afgedane gedingen middelen van voorziening aan te wenden, de tot kennisneming daarvan bevoegde rechter, en de daarvoor geldende regelen van berechting worden beoordeeld overeenkomstig de te voren geldende wettelijke bepalingen.

Artikel 83.

Voor zoover eenige bepaling van dit besluit zich daartegen niet verzet en het hooger beroep van uitspraken van de kantonrechters in burgerlijke zaken door de bij het in werking treden van dit besluit bestaande algemeene verordeningen niet uitdrukkelijk is uitgesloten, wordt van alle vonnissen en beschikkingen van de kantonrechters in burgerlijke zaken hooger beroep toegelaten, ook al zou, bijaldien de betrekke-

lijke uitspraak door het hof van justitie in eersten aanleg gedaan was, dat middel niet openstaan.

Artikel 84.

1. Overal waar in burgerlijke zaken in of buiten rechtsgeding het indienen van een verzoekschrift aan den kantonrechter verplicht is of wordt gesteld, kan hij, die niet kan schrijven, zijn verzoek mondeling aan den kantonrechter voordragen, die het in geschrift brengt of doet brengen. Op zoodanige verzoeken of mondelinge voordrachten vindt artikel 5 overeenkomstige toepassing.

2. Verzoeken in burgerlijke zaken krachtens de bij het in werking treden van dit besluit bestaande algemeene verordeningen aan het hof van justitie in te dienen, worden gedaan aan den kantonrechter op het eiland waar de verzoeker woonplaats heeft, tenzij zij tegen een anderen persoon gericht zijn, in welk geval zij moeten worden gedaan aan den kantonrechter op het eiland waar zoodanige persoon woonplaats heeft of laatstelijk gehad heeft.

3. Verzoeken tot ontheffing of ontzetting van een der ouders, die na scheiding van tafel en bed met de uitoefening van de ouderlijke macht of na echtscheiding of ontbinding des huwelijks met de voogdij is belast, worden ingediend aan den rechter, die van de scheiding van tafel en bed, echtscheiding of ontbinding des huwelijks kennis heeft genomen.

4. Verzoeken tot herstel in de ouderlijke macht of voogdij of er toe strekkende, dat hij die van de ouderlijke macht is ontheven of ontzet, tot voogd over zijne minderjarige kinderen wordt benoemd, worden ingediend bij den rechter, die van het verzoek tot ontheffing of ontzetting kennis heeft genomen, tenzij de ontheven of ontzette is gescheiden van tafel en bed of zijn huwelijk is ontbonden door echtscheiding of na scheiding van tafel en bed, in welke gevallen het verzoek wordt ingediend bij den rechter, die van het verzoek of den eisch tot scheiding van tafel en bed, echtscheiding of ontbinding des huwelijks kennis heeft genomen.

5. Verzoeken krachtens de bij het in werking treden van dit besluit bestaande algemeene verordeningen aan het hof van justitie in te dienen naar aanleiding van eene uitspraak in burgerlijke zaken door het hof in eersten aanleg gedaan, worden gedaan aan den rechter, die volgens dit besluit tot het doen van de betrekkelijke uitspraak bevoegd zou zijn geweest.

6. De bepalingen van dit artikel gelden mede ten aanzien van vorderingen van het openbaar ministerie.

Artikel 85.

1. Voor wat aangaat de berechting van strafzaken, die in eersten aanleg tot de bevoegdheid van het hof van justitie behooren, doet de procureur-generaal de stukken in artikel 25 van het Wetboek van Strafvordering voor de kolonie *Curaçao* bedoeld aan den president toekomen met verzoek tot aanwijzing van een rechter-commissaris.

2. Bij het hof van justitie wordt door den president voor elke strafzaak een der leden aangewezen als rechter-commissaris belast met de instructie.

3. Wanneer de rechter-commissaris mocht zijn verhinderd, zal de president een der andere leden en zoo noodig een der leden-plaatsvervangers als zoodanig aanwijzen.

Artikel 86.

1. De kantonrechter is in strafzaken bevoegd en verplicht tot al datgene, waartoe de president van het hof van justitie of het hof van justitie bij de toegepaste bepalingen bevoegd en verplicht is verklaard en verricht zelf de taak, waarvoor in strafzaken de benoeming van rechter-commissarissen is toegelaten of voorgeschreven.

2. Hetzelfde geldt voor den griffier van en het openbaar ministerie bij het kantongerecht ten aanzien van al datgene, waartoe de griffier van en het openbaar ministerie bij het hof van justitie bevoegd of verplicht zijn verklaard.

3. De vierde titel van het Wetboek van Strafvordering voor de kolonie *Curaçao* vindt ten aanzien van het rechtsgeding op de terechtzitting van het kantongerecht ter zake van misdrijf overeenkomstige toepassing. De vijfde titel is slechts bij de berechting van overtredingen toepasselijk.

4. Artikel 26 van gemeld Wetboek van Strafvordering vindt ten aanzien van de kantongerechten overeenkomstige toepassing.

Artikel 87.

1. Voor zoover de betrekkelijke bepalingen vereenigbaar zijn met de voorschriften van dit besluit, zijn partijen of hare gemachtigden bevoegd en verplicht tot al datgene waartoe de practizijns bij de toegepaste artikelen bevoegd en verplicht zijn verklaard.

2. De toevoeging van een raadsman in de gevallen, waarin dit bij het Wetboek van Strafvordering voor de kolonie

Curaçao voorgeschreven is, vervalt. Artikel 121, eerste lid, van gemeld Wetboek blijft ten aanzien van den gekozen raadsman buiten toepassing.

Artikel 88.

Voor toezending van oproepingen of mededeelingen bij aangeteekenden dienstbrief door den griffier van een gerecht aan personen, die binnen de kolonie doch buiten de hoofdplaatsen der eilanden wonen, geldt toezending aan den districtmeester of den naastbijzijnden politiepost ter uitreiking aan den belanghebbende.

2. Wanneer opneming in het blad, waarin van gouvernementswege de officieele berichten worden geplaatst, bevolen is, geschiedt, bijaldien de betrekkelijke uitspraak op een der eiland buiten *Curaçao* heeft plaats gehad of de zaak aldaar behandeld wordt, van de oproeping of aankondiging mede aanplakking ter gebruikelijke plaatse op het betrokken eiland.

Artikel 89.

1. De thans bestaande raden van justitie, zoomede de kantongerechten op de eilanden St. Martin, St. Eustatius en Saba zijn ontbonden.

2. De ter griffiën van de ontbonden gerechten aanwezige archieven en bescheiden worden ter griffie van het kantongerecht op de Bovenwindsche eilanden overgebracht en verder door den griffier beheerd.

3. De bij het hof van justitie en bij de ontbonden gerechten nog aanhangige zaken worden door den rechter, die er van kennis nam, volgens de bij het in werking treden van dit besluit bestaande voorschriften afgedaan. Onder aanhangige zaken worden mede verstaan, die, waarin vóór de inwerkingtreding van dit besluit de dag is bepaald, waarop de zaak in eersten aanleg zal dienen.

4. Zaken, waarin vóór het in werking treden van dit besluit eene gerechtelijke of voorloopige instructie is gelast, worden, na het sluiten daarvan, bijaldien daartoe termen zijn, door den raad van justitie, met of zonder bevel van gevangenneming of gevangenhouding, naar het kantongerecht verwezen, met vermelding van de zittingsplaats waar de berechting moet plaats hebben. De officier van justitie doet de beschikking aan den beklaagde beteekenen en de stukken van het geding aan den betrokken ambtenaar van het openbaar ministerie toekomen, die den beklaagde doet dagvaarden om op de terechtzitting van het kantongerecht te verschijnen.

5. De comparitiën, voor den rechter in een ontbonden gerecht bepaald, worden op den bepaalden tijd gehouden voor den rechter, die volgens dit besluit van de zaak kennis moet nemen.

6. De deurwaarders bij de ontbonden gerechten worden geacht bij het kantongerecht op de Bovenwindsche eilanden, voorzoover dit op het betrokken eiland zitting houdt, te zijn aangesteld.

Artikel 90.

1. De op de eilanden *Curaçao*, *Aruba* en *Bonaire* bestaande kantongerechten zullen ontbonden zijn op een door den Gouverneur van *Curaçao* bij besluit te bepalen tijdstip.

2. Alsdan vinden ten aanzien van het hof van justitie en van de ontbonden kantongerechten de bepalingen van artikel 89 overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de ter griffiën dier kantongerechten aanwezige archieven en bescheiden ter griffie van het hof van justitie worden overgebracht.

3. Tot zoodanig tijdstip blijven ten aanzien van de op de eilanden *Curaçao*, *Aruba* en *Bonaire* bestaande kantongerechten en ten aanzien van het hof van justitie, voor wat aangaat deszelfs bevoegdheid met betrekking tot gezegde eilanden, buiten toepassing de wijzigingen bij dit besluit in het in artikel 1 bedoelde Reglement aangebracht en zal het hof van justitie zijn samengesteld uit een president, drie leden, drie leden-plaatsvervangers, een procureur-generaal, een advocaat-generaal en een griffier.

Artikel 91.

De Gouverneur van *Curaçao* is bevoegd den tekst van het in artikel 1 bedoeld Reglement, zooals dit luidt volgens de daarin door dit besluit gebrachte wijzigingen en plaats gehad hebbende aanvullingen, door opneming in het Publicatieblad bekend te maken, voor zoover noodig in eene doorloopend genummerde reeks artikelen samengevat en onder wijziging dienovereenkomstig van de aanhaling daarin van de artikelen of gedeelten daarvan.

Slotbepaling.

1. Dit besluit treedt in werking op een door den Gouverneur van *Curaçao* te bepalen tijdstip.

2. De bepalingen ervan kunnen bij Koloniale verordening worden ingetrokken en gewijzigd.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 6 Juli 1918.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën,

TH. B. PLEYTE.

Heeft de opneming daarvan in het Publicatieblad bevolen.

Gedaan te Willemstad, den 30sten September 1918.

NUYENS.

De Gouvernements-Secretaris,
J. F. HAAYEN.

Uitgegeven den 15n. October 1918.
De Gouvernements-Secretaris,
J. F. HAAYEN.